

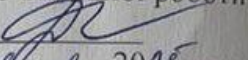
**ПРИВАТНИЙ ФАХОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИЧНИЙ КОЛЕДЖ»**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Директор

з навчально-виховної роботи

Алла Демчук

«01» февр 2025 року

**ПРАКТИКА
(ВИРОБНИЧА, ПЕРЕДДИПЛОМНА)**

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА

**ДЛЯ навчального закладу фахової передвищої освіти
спеціальність 221 Стоматологія (Профілактична стоматологія)**

Тернопіль 2025

**ПРАКТИКА (ВИРОБНИЧА, ПЕРЕДДИПЛОМНА)
НАСКРІЗНА ПРОГРАМА**

для студентів спеціальності 221 Стоматологія (Профілактична стоматологія)

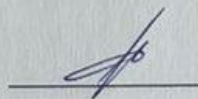
Розробник:

Світлана ПІДЛІСНА – викладач вищої категорії, викладач-методист Приватного фахового навчального закладу «Медичний коледж»

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії стоматологічних та природничо-наукових дисциплін

Протокол № 5 від «2» фавсея 2025 року

Голова циклової комісії:

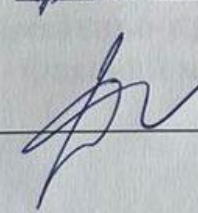

Світлана ПІДЛІСНА

Схвалено методичною радою Приватного фахового навчального закладу «Медичний коледж» за спеціальністю 221 Стоматологія (Профілактична стоматологія).

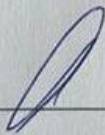
Протокол № 5 від «2» фавсея 2025 року

Голова методичної ради

Алла ДЕМЧУК

В.о.завідувача методичного кабінету

Оксана БУРАТИНСЬКА

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітнього-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 21	Галузь знань 22 Охорона здоров'я	Нормативна
Модулів - 2	Спеціальність (професійне спрямування): 221 Стоматологія (Профілактична стоматологія)	Рік підготовки:
Змістових модулів - 7		2, 3,4
Індивідуальне навчально-дослідне завдання _____		Семестр
Загальна кількість годин – 630 год. II курс – 90 год. III курс – 180 год. IV курс – 360 год.		4,6,8
		Лекцій -
Тижневих годин для денної форми навчання: Робота на базі практики — 420 год. Самостійна робота студентів - 210 год.	Освітньо-професійний ступінь Фаховий молодший бакалавр	Робота на базі практики 420 год. II курс – 60 год. III курс – 120 год. IV курс – 240 год.
		Лабораторні -
		Самостійна робота 210 год. II курс – 30 год. III курс – 60 год. IV курс – 120 год.
		Індивідуальні завдання: -
		Вид контролю: II курс - диф.залік III курс – диф.залік IV курс – диф.залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

«НАСКРІЗНУ ПРОГРАМУ ПРАКТИКИ (ВИРОБНИЧОЇ ТА ПЕРЕДДИПЛОМНОЇ)»

складено для закладу фахової передвищої освіти ПФНЗ «Медичний коледж» за спеціальністю 221 Стоматологія (Профілактична стоматологія) галузі знань 22 Охорона здоров'я відповідно до Закону України № 2745-VIII «Про фахову передвищу освіту», від 06.06.2019р., Стандарту зі спеціальності 221 Стоматологія освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затверджений наказом МОН від 24.08.2023р № 1036, ОПП для спеціальності 221 Стоматологія (Профілактична стоматологія).

За навчальним планом ПРАКТИКУ (ВИРОБНИЧУ, ПЕРЕДДИПЛОМНУ) проходять на другому, третьому та четвертому році навчання.

Навчальним планом для проходження практики передбачено **630 год (21 кредит ЄКТС)**, з них робота на базі практики — 420, самостійна робота студентів — 210 год.

Основна мета практичного навчання: набуття студентами міцних професійних знань, умінь та навичок для вирішення виробничих питань; прийняття самостійних рішень під час виконання будь-якої роботи в умовах сучасного виробництва на базі вже отриманих у навчальному закладі знань, умінь та навичок згідно з кваліфікаційною характеристикою. Виходячи з основної мети практичного навчання, вимоги та підхід до організації практичного навчання повинні бути якісно оновлені та приведені у відповідність із сучасними тенденціями роботи стоматологічних поліклінік та приватних зуботехнічних лабораторій. Тому практичне навчання, з одного боку, має бути послідовним та безперервним, а з іншого — набути гнучкості, що даватиме змогу вносити корективи до змісту практичного навчання у разі впровадження на виробництві новітніх технологій, матеріалів, обладнання тощо, включаючи науково-дослідну роботу.

Основним документом в організації практичної підготовки в навчальному закладі є наскрізна навчальна програма практики. Наскрізна навчальна програма практичної підготовки — це розгорнутий план професійної підготовки спеціалістів з усіх видів практик: виробничої та переддипломної, із зазначенням тривалості часу та термінів її проведення.

Метою практики є:

Мета виробничої практики з організації гігієнічного навчання та виховання в організованих дитячих колективах — систематизувати знання студентів з організації гігієнічного навчання та виховання в організованих колективах.

Виробнича практика “Санація порожнини рота в організованих контингентів населення” має за мету систематизувати знання студентів по догляду за стоматологічними хворими та їх лікуванням, набути нові і закріпити набуті раніше практичні навички з медичної техніки в стоматологічних установах, закріпити практичні навички з профілактики стоматологічних захворювань, з надання спеціалізованої допомоги хворим.

Переддипломна практика в стоматологічних установах із санації порожнини рота в організованого і неорганізованого населення має за мету поглибити і систематизувати уміння з профілактики стоматологічних захворювань, надання планової і екстреної стоматологічної допомоги в обсязі, передбаченому освітньо-кваліфікаційною характеристикою зубного гігієніста.

Студенти можуть самостійно підбирати місце проходження практики і пропонувати його як базу практики.

Важливим етапом підготовки до практики є розподіл студентів за місцями її проходження. Не пізніше як за місяць до початку практики завідувач виробничої практики здійснюють розподіл студентів на закріплені бази. При цьому враховуються замовлення на підготовку фахівців і їх майбутнього місця роботи після закінчення навчання.

Керівниками практики є викладачі навчального закладу та спеціалісти від баз практики. Загальним керівником від бази практики може бути головний лікар.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач виробничої практики, який підпорядковується заступнику директора з навчально-виховної роботи.

Методичний керівник практики від навчального закладу:

- перед початком практики контролює готовність баз практики до її проведення;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику;

інструктаж про порядок проходження практики та з техніки безпеки; надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, методичні рекомендації);

- складає графік проходження практики студентами, враховуючи програму;
- бере участь у розподілі студентів за робочі місця;
- здійснює контроль за веденням щоденників практикантами, ходом виконання практики;
- надає методичну допомогу;
- розробляє тематику індивідуальних завдань, перевіряє їх виконання;
- роз'яснює студентам про систему звітності з практики;
- у тісному контакті з керівником практики від бази практики забезпечує високу якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці та побуту студентів і проведення з ними обов'язкового інструктажу з охорони праці й техніки безпеки;
- контролює виконання студентами-практикантами правил внутрішнього трудового розпорядку, графіка відвідування студентами бази практики;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- своєчасно інформує заступника директора з навчально-виховної роботи про хід практики на базах;
- подає заступнику директора з навчально-виховної роботи письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

Керівник від бази практики (загальний):

- приймає студентів на практику згідно з календарним планом;
- призначає наказом кваліфікованих фахівців для безпосереднього керівництва практикою;
- забезпечує студентам умови безпеки на кожному робочому місці;
- проводить обов'язкові інструктажі з охорони праці: вступний та на робочому місці. У разі потреби навчає студентів-практикантів безпечним методам праці;
- створює необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускає використання їх на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності;
- ознайомлює із структурними підрозділами стоматологічних установ;
- надає студентам-практикантам і керівникам практики від навчального закладу можливість користування лабораторіями, бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики;
- забезпечує облік виходу на роботу студентів-практикантів; повідомляє навчальний заклад про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та про інші порушення;
- після закінчення практики складає характеристику на кожного студента-практиканта, в якій відображає якість підготовленого ним звіту; оцінює знання та практичні навички.

Студенти під час проходження практики зобов'язані:

- отримати направлення та завдання;
- до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу консультації щодо оформлення необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати завдання, передбачені програмою практики і порадами її керівників;
- вивчити і суворо дотримувати правил з охорони праці, техніки безпеки на виробництві;
- дотримуватися графіка роботи — при 6-денному тижні тривалість робочого дня становить 6 год;
- не допускати скорочення термінів практики за рахунок подовження робочого дня;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно скласти звіт та залік з практики.

Керівники практики від стоматологічної установи разом з керівниками практики від навчального закладу несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

Підсумовування практики

Проходження студентами виробничої практики завершується звітом про виконання програми та індивідуального завдання.

Загальна форма звітності студента за практику — це подання письмового звіту, підписаного керівником від бази практики, засвідченого печаткою.

Письмовий звіт разом з іншими документами (щоденник, характеристика, звіт) подається керівнику практики від навчального закладу.

Звіт є одним з основних документів при складанні заліку з практики і має містити відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання.

Звіт про практику захищається студентом (з диференційованою оцінкою) у керівника практики від навчального закладу.

Залік приймається в студентів в навчальному закладі протягом перших 10 днів семестру, який починається після практики, або після закінчення практики.

Критерієм ефективності проходження практики є практичне засвоєння знань, умінь і навичок, передбачених програмою з навчально-виробничої практики.

Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки студента за підписом керівника практики.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, навчальним закладом надається можливість студенту проходження практики через рік. Можливість повторного проходження практики через рік, але за власний рахунок, надається і студенту, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку. Студенту, який не виконав програми практики без поважних причин, може бути надано право на проходження практики повторно при виконанні умов, визначених навчальним закладом.

Матеріальне забезпечення практики

Матеріальне забезпечення практики здійснюється відповідно до чинних постанов, наказів, розпоряджень Кабінету Міністрів України, Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, Міністерства охорони здоров'я України.

Завданням практичної підготовки студентів є формування в умовах виробництва професійних навичок на основі здобутих теоретичних знань, необхідних для майбутньої професійної діяльності фахівців.

Завдання практики:

У результаті проходження виробничої та переддипломної практик здобувач повинен володіти компетентностями:

СК1. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності до вимог санітарно-протиепідемічного режиму, безпеки життєдіяльності й охорони праці в галузі та протипожежної безпеки, регламентованих законодавством України.

СК 2. Здатність використовувати теоретичні знання і практичні навички щодо принципів організації та надання першої медичної допомоги на догоспітальному етапі у випадках невідкладних станів та травм.

СК 3. Здатність раціонально організувати фахову діяльність, здійснювати підготовку робочого місця, контролювати справність обладнання, забезпечувати належне зберігання та використання матеріалів, знаходити та виправляти недоліки, пов'язані з упорядкуванням та укомплектуванням робочого місця.

СК 4. Здатність приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності, оцінювати та забезпечувати якість виконаних робіт, здійснювати самоконтроль за обсягом виконаної роботи.

СК 5. Здатність до проведення санітарно-освітньої роботи в обсягах відповідно до фахової діяльності, застосовуючи сучасні інтерактивні методи та технології.

СК 6. Здатність оцінювати умови праці (освітлення, вентиляція, опалення, рівень шуму); інтерпретувати значення гігієнічного режиму для створення оптимальних умов професійної діяльності.

СК 7. Здатність до дотримання принципів медичної етики та деонтології.

СК 8. Здатність до оформлення звітної та поточної документації в паперовій та електронній формах.

СК 9. Здатність працювати автономно та в колективі стоматологічного закладу, налагоджувати конструктивну роботу з кожним членом команди, застосовувати сучасні засоби комунікації з метою обміну професійним досвідом.

СК 10. Здатність до професійної мобільності в умовах інтенсивного розвитку сучасних технологій, спроможність адаптуватися до нових умов фахової діяльності, оволодівати сучасною технікою та технологіями відповідно до потреб професійної діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Виробнича практика з організації гігієнічного навчання та виховання в організованих дитячих колективах, II курс.

Змістовий модуль 1. Дитячі дошкільні заклади

Тема 1. Профілактичний огляд дітей дошкільного віку

Тема 2. Фторпрофілактика та ремінералізуюча терапія у дітей дошкільного віку

Тема 3. Гігієнічне навчання та мотивація дітей до догляду за порожниною рота

Тема 4. Організація санітарно-освітньої роботи з батьками та персоналом ДНЗ

Тема 5. Спостереження за розвитком прикусу та виявлення порушень у дітей

Тема 6. Оцінка рівня гігієни порожнини рота у дітей дошкільного віку

Змістовий модуль 2. Дитячі санаторно-оздоровчі заклади.

Тема 1. Проведення профілактичних стоматологічних оглядів у дітей санаторних груп

Тема 2. Застосування методів вторинної профілактики у дітей із груп ризику

Тема 3. Санітарно-освітня робота з дітьми в умовах санаторію

Тема 4. Спостереження за впливом лікувально-оздоровчого режиму на стан зубощелепної системи

Тема 5. Робота з батьками та педагогічним персоналом щодо профілактики стоматологічних захворювань

Тема 6. Участь в організації профілактичних заходів у співпраці з іншими спеціалістами

Модуль 2. Виробнича практика із санації порожнини рота, III курс.

Змістовий модуль 3. Гігієнічне навчання та виховання населення.

Тема 1. Проведення профілактичних оглядів населення терапевтичного профілю.

Тема 2. Гігієнічне навчання та мотивація пацієнтів

Тема 3. Організація первинної профілактики стоматологічних захворювань

Змістовий модуль 4. Обстеження порожнини рота. Методи і засоби професійної гігієни порожнини рота. Епідеміологія стоматологічних захворювань.

Тема 1. Надання невідкладної допомоги при ускладненнях карієсу

Тема 2. Здійснення професійної гігієни порожнини рота

Тема 3. Методи діагностики та обстеження порожнини рота

Тема 4. Спостереження за епідеміологією стоматологічних захворювань

Змістовий модуль 5. Організація стоматологічної допомоги населенню терапевтичного профілю та робота у кабінеті дитячої стоматології.

Тема 1. Робота в дитячому стоматологічному кабінеті

Тема 2. Застосування сучасних стоматологічних матеріалів

Тема 3. Ведення медичної документації

Тема 4. Взаємодія з лікарем-стоматологом у клінічній практиці

Тема 5. Санітарно-просвітницька робота з населенням

Змістовий модуль 6. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота.

Тема 1. Ознайомлення з організацією роботи кабінету гігієни порожнини рота

Тема 2. Первинне консультування пацієнтів щодо гігієни порожнини рота

Змістовий модуль 7. Зубні відкладення та їх роль у розвитку стоматологічних захворювань.

Засоби і методи індивідуальної гігієни порожнини рота

Тема 1. Діагностика та виявлення зубних відкладень

Тема 2. Професійне чищення зубів: зняття м'яких зубних відкладень

Тема 3. Професійне чищення зубів: зняття твердих відкладень (каміння)

Тема 4. Полірування зубів після професійного чищення

Тема 5. Фторування та ремінералізуюча терапія

Тема 6. Індивідуальний підбір засобів гігієни порожнини рота

Змістовий модуль 8. Санітарно-освітня робота серед населення та у дитячих колективах.

Тема 1. Навчання пацієнтів техніці чищення зубів

Тема 2. Гігієнічне навчання для дітей молодшого віку

Тема 3. Проведення групових занять із санітарно-освітньої роботи

Тема 4. Ведення облікової документації в кабінеті гігієни

Модуль 2. Переддипломна практика, IV курс

Змістовий модуль 9. Організація стоматологічної допомоги населенню терапевтичного профілю

Тема 1. Організація прийому пацієнтів у терапевтичному стоматологічному кабінеті

Тема 2. Особливості гігієнічного навчання та виховання дітей у стоматологічній практиці

Тема 3. Обстеження стану порожнини рота пацієнта

Змістовий модуль 10. Епідеміологія стоматологічних захворювань

Тема 1. Епідеміологічний аналіз захворюваності на карієс серед дітей і підлітків

Тема 2. Професійна гігієна порожнини рота: методи видалення зубних відкладень

Тема 3. Фторпрофілактика та використання ремінералізуючих препаратів у дітей

Тема 4. Проведення місцевої профілактики при генералізованому гінгівіті

Змістовий модуль 11. Профілактика карієсу зубів. Надання невідкладної допомоги при ускладненому карієсі

Тема 1. Надання невідкладної допомоги при ускладненнях карієсу

Тема 2. Особливості роботи з пацієнтами з груп ризику (діти з інвалідністю, хронічними захворюваннями)

Тема 3. Підготовка санітарно-освітніх матеріалів для дітей та батьків

Змістовий модуль 12. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота. Зубні відкладення та їх роль у розвитку стоматологічних захворювань

Тема 1. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота

Тема 2. Визначення стоматологічного статусу пацієнта

Тема 3. Класифікація та виявлення зубних відкладень

Тема 4. Методи видалення зубного каменю

Тема 5. Полірування та ремінералізація твердих тканин зуба

Змістовий модуль 13. Засоби і методи індивідуальної гігієни порожнини рота.

Тема 1. Індивідуальний підбір засобів гігієни для пацієнтів різного віку

Тема 2. Складання індивідуального плану гігієнічного супроводу пацієнта

Тема 3. Профілактика стоматологічних захворювань у вагітних

Тема 4. Профілактика стоматологічних захворювань у дітей

Тема 5. Взаємодія зубного гігієніста з іншими медичними фахівцями

Змістовий модуль 14. Організація роботи пародонтологічного кабінету. Методи і засоби професійної гігієни порожнини рота.

Тема 1. Організація роботи пародонтологічного кабінету

Тема 2. Первинне обстеження пацієнта з захворюваннями пародонта

Тема 3. Оцінка стану пародонта за допомогою індексів

Тема 4. Методи видалення зубних відкладень

Тема 5. Полірування поверхонь зубів та ремінералізаційна терапія

Тема 6. Гігієнічна підготовка пацієнта до пародонтологічного лікування

Змістовий модуль 15. Профілактика захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.

Тема 1. Проведення мотиваційної бесіди з пацієнтом

Тема 2. Підбір засобів індивідуальної гігієни для пацієнтів із захворюваннями пародонта

Тема 3. Підготовка до проведення закритого кюретажу

Тема 4. Диспансерне спостереження пацієнтів із хронічними захворюваннями пародонта.

Змістовий модуль 16. Організація роботи у кабінетах хірургії та щелепно-лицевої травматології.

Тема 1. Організація роботи хірургічного стоматологічного кабінету

Тема 2. Асистування під час амбулаторних хірургічних втручань

Тема 3. Підготовка пацієнтів до хірургічного втручання

Тема 4. Особливості хірургічної допомоги при гострих запальних процесах щелепно-лицевої ділянки

Тема 5. Спостереження та догляд за післяопераційними пацієнтами

Тема 6. Профілактика післяопераційних ускладнень у хірургічній стоматології

Тема 7. Ознайомлення з видами травм щелепно-лицевої ділянки

Тема 8. Асистування при хірургічному лікуванні щелепно-лицевих травм

Тема 9. Ознайомлення з методами пластичних та реконструктивних операцій у стоматології

Змістовий модуль 17. Основні напрямки профілактики зубощелепних аномалій та деформацій.

Тема 1. Ознайомлення з організацією роботи ортодонтичного та ортопедичного кабінету

Тема 2. Основи профілактики зубощелепних аномалій у дітей та дорослих

Тема 3. Профілактика ускладнень при ортодонтичному лікуванні

Змістовий модуль 18. Гігієнічний догляд за порожниною рота за наявності різноманітних конструкцій зубних протезів, ортодонтичних та щелепно-лицевих апаратів.

Тема 1. Оцінка гігієни порожнини рота у пацієнтів з ортодонтичними апаратами

Тема 2. Демонстрація та навчання пацієнтів методам чищення зубів із фіксованими ортодонтичними апаратами

Тема 3. Особливості гігієнічного догляду за знімними та умовно-знімними протезами

Тема 4. Робота з пацієнтами з незнімними ортопедичними конструкціями

Тема 5. Професійна гігієна порожнини рота перед фіксацією ортопедичних конструкцій

Тема 6. Проведення санітарно-освітньої роботи серед пацієнтів ортопедичного та ортодонтичного профілю

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	усього	денна форма				
		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1. Виробнича практика з організації гігієнічного навчання та виховання в організованих дитячих колективах, II курс.						
Змістовий модуль 1. Дитячі дошкільні заклади						
Тема 1. Профілактичний огляд дітей дошкільного віку	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Фторпрофілактика та ремінералізуюча терапія у дітей дошкільного віку	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Гігієнічне навчання та мотивація дітей до догляду за порожниною рота	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Організація санітарно-освітньої роботи з батьками та персоналом ДНЗ	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Спостереження за розвитком прикусу та виявлення порушень у дітей	5	-	5	-	-	-
Тема 6. Оцінка рівня гігієни порожнини рота у дітей дошкільного віку	8	-	5	-	-	3
Всього за змістовним модулем 1	45	-	30	-	-	15
Змістовий модуль 2. Дитячі санаторно-оздоровчі заклади.						
Тема 1. Проведення профілактичних стоматологічних оглядів у дітей санаторних груп	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Застосування методів вторинної профілактики у дітей із груп ризику	5	-	5	-	-	-
Тема 3. Санітарно-освітня робота з дітьми в умовах санаторію	5	-	5	-	-	-
Тема 4. Спостереження за впливом лікувально-оздоровчого режиму на стан зубощелепної системи	9	-	5	-	-	4
Тема 5. Робота з батьками та педагогічним персоналом щодо профілактики стоматологічних захворювань	9	-	5	-	-	4
Тема 6. Участь в організації профілактичних заходів у співпраці з іншими спеціалістами	8	-	5	-	-	3
Всього за змістовним модулем 2	45	-	30	-	-	15
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ 1	90	-	60	-	-	30
Модуль 2. Виробнича практика із санації порожнини рота, III курс.						
Змістовий модуль 3. Гігієнічне навчання та виховання населення.						
Тема 1. Проведення профілактичних оглядів населення терапевтичного профілю.	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Гігієнічне навчання та мотивація пацієнтів	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Організація первинної профілактики стоматологічних захворювань	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 3	27	-	15	-	-	12
Змістовий модуль 4. Обстеження порожнини рота. Методи і засоби професійної гігієни порожнини рота. Епідеміологія стоматологічних захворювань.						
Тема 1. Надання невідкладної допомоги при ускладненнях карієсу	5	-	5	-	-	-
Тема 2. Здійснення професійної гігієни порожнини рота	9	-	5	-	-	4

Тема 3. Методи діагностики та обстеження порожнини рота	5	-	5	-	-	-
Тема 4. Спостереження за епідеміологією стоматологічних захворювань	5	-	5	-	-	-
Всього за змістовним модулем 4	24	-	20	-	-	4
Змістовий модуль 5. Організація стоматологічної допомоги населенню терапевтичного профілю та робота у кабінеті дитячої стоматології.						
Тема 1. Робота в дитячому стоматологічному кабінеті	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Застосування сучасних стоматологічних матеріалів	5	-	5	-	-	-
Тема 3. Ведення медичної документації	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Взаємодія з лікарем-стоматологом у клінічній практиці	9	-	5	-	-	4
Тема 5. Санітарно-просвітницька робота з населенням	5	-	5	-	-	-
Всього за змістовним модулем 5	37	-	25	-	-	12
Змістовий модуль 6. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота.						
Тема 1. Ознайомлення з організацією роботи кабінету гігієни порожнини рота	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Первинне консультування пацієнтів щодо гігієни порожнини рота	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 6	18	-	10	-	-	8
Змістовий модуль 7. Зубні відкладення та їх роль у розвитку стоматологічних захворювань. Засоби і методи індивідуальної гігієни порожнини рота						
Тема 1. Діагностика та виявлення зубних відкладень	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Професійне чищення зубів: зняття м'яких зубних відкладень	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Професійне чищення зубів: зняття твердих відкладень (каміння)	5	-	5	-	-	-
Тема 4. Полірування зубів після професійного чищення	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Фторування та ремінералізуюча терапія	9	-	5	-	-	4
Тема 6. Індивідуальний підбір засобів гігієни порожнини рота	5	-	5	-	-	-
Всього за змістовним модулем 7	42	-	30	-	-	12
Змістовий модуль 8. Санітарно-освітня робота серед населення та у дитячих колективах.						
Тема 1. Навчання пацієнтів техніці чищення зубів	5	-	5	-	-	-
Тема 2. Гігієнічне навчання для дітей молодшого віку	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Проведення групових занять із санітарно-освітньої роботи	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Ведення облікової документації в кабінеті гігієни	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 8	32	-	20	-	-	12
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ 2	180	-	120	-	-	60
Модуль 3. Переддипломна практика, IV курс						
Змістовий модуль 9. Організація стоматологічної допомоги населенню терапевтичного профілю						
Тема 1. Організація прийому пацієнтів у терапевтичному стоматологічному кабінеті	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Особливості гігієнічного навчання та виховання дітей у стоматологічній практиці	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Обстеження стану порожнини рота пацієнта	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 9	27	-	15	-	-	12
Змістовий модуль 10. Епідеміологія стоматологічних захворювань						
Тема 1. Епідеміологічний аналіз захворюваності на карієс серед дітей і підлітків	5	-	5	-	-	-
Тема 2. Професійна гігієна порожнини рота: методи видалення	5	-	5	-	-	-

зубних відкладень						
Тема 3. Фторпрофілактика та використання ремінералізуючих препаратів у дітей	5	-	5	-	-	-
Тема 4. Проведення місцевої профілактики при генералізованому гінгівіті	5	-	5	-	-	-
Всього за змістовним модулем 10	20	-	20	-	-	-
Змістовий модуль 11. Профілактика карієсу зубів. Надання невідкладної допомоги при ускладненому карієсі						
Тема 1. Надання невідкладної допомоги при ускладненнях карієсу	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Особливості роботи з пацієнтами з груп ризику (діти з інвалідністю, хронічними захворюваннями)	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Підготовка санітарно-освітніх матеріалів для дітей та батьків	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 11	27	-	15	-		12
Змістовий модуль 12. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота. Зубні відкладення та їх роль у розвитку стоматологічних захворювань						
Тема 1. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Визначення стоматологічного статусу пацієнта	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Класифікація та виявлення зубних відкладень	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Методи видалення зубного каменю	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Полірування та ремінералізація твердих тканин зуба	5	-	5	-	-	-
Всього за змістовним модулем 12	37	-	25	-	-	12
Змістовий модуль 13. Засоби і методи індивідуальної гігієни порожнини рота.						
Тема 1. Індивідуальний підбір засобів гігієни для пацієнтів різного віку	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Складання індивідуального плану гігієнічного супроводу пацієнта	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Профілактика стоматологічних захворювань у вагітних	5	-	5	-	-	-
Тема 4. Профілактика стоматологічних захворювань у дітей	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Взаємодія зубного гігієніста з іншими медичними фахівцями	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 13	37	-	25	-	-	12
Змістовий модуль 14. Організація роботи пародонтологічного кабінету. Методи і засоби професійної гігієни порожнини рота.						
Тема 1. Організація роботи пародонтологічного кабінету	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Первинне обстеження пацієнта з захворюваннями пародонта	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Оцінка стану пародонта за допомогою індексів	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Методи видалення зубних відкладень	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Полірування поверхонь зубів та ремінералізаційна терапія	5	-	5	-	-	-
Тема 6. Гігієнічна підготовка пацієнта до пародонтологічного лікування	5	-	5	-	-	-
Всього за змістовним модулем 14	42	-	30	-	-	12
Змістовий модуль 15. Профілактика захворювань пародонта та слизової оболонки порожнини рота.						
Тема 1. Проведення мотиваційної бесіди з пацієнтом	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Підбір засобів індивідуальної гігієни для пацієнтів із захворюваннями пародонта	9	-	5	-	-	4

Тема 3. Підготовка до проведення закритого кюретажу	5	-	5	-	-	-
Тема 4. Диспансерне спостереження пацієнтів із хронічними захворюваннями пародонта	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 15	32	-	20	-	-	12
Змістовий модуль 16. Організація роботи у кабінетах хірургії та щелепно-лицевої травматології.						
Тема 1. Організація роботи хірургічного стоматологічного кабінету	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Асистування під час амбулаторних хірургічних втручань	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Підготовка пацієнтів до хірургічного втручання	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Особливості хірургічної допомоги при гострих запальних процесах щелепно-лицевої ділянки	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Спостереження та догляд за післяопераційними пацієнтами	9	-	5	-	-	4
Тема 6. Профілактика післяопераційних ускладнень у хірургічній стоматології	5	-	5	-	-	-
Тема 7. Ознайомлення з видами травм щелепно-лицевої ділянки	5	-	5	-	-	-
Тема 8. Асистування при хірургічному лікуванні щелепно-лицевих травм	9	-	5	-	-	4
Тема 9. Ознайомлення з методами пластичних та реконструктивних операцій у стоматології	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 16	69	-	45	-	-	24
Змістовий модуль 17. Основні напрямки профілактики зубощелепних аномалій та деформацій.						
Тема 1. Ознайомлення з організацією роботи ортодонтичного та ортопедичного кабінету	5	-	5	-	-	-
Тема 2. Основи профілактики зубощелепних аномалій у дітей та дорослих	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Профілактика ускладнень при ортодонтичному лікуванні	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 17	23	-	15	-	-	8
Змістовий модуль 18. Гігієнічний догляд за порожниною рота за наявності різноманітних конструкцій зубних протезів, ортодонтичних та щелепно-лицевих апаратів.						
Тема 1. Оцінка гігієни порожнини рота у пацієнтів з ортодонтичними апаратами	9	-	5	-	-	4
Тема 2. Демонстрація та навчання пацієнтів методам чищення зубів із фіксованими ортодонтичними апаратами	9	-	5	-	-	4
Тема 3. Особливості гігієнічного догляду за знімними та умовно-знімними протезами	9	-	5	-	-	4
Тема 4. Робота з пацієнтами з незнімними ортопедичними конструкціями	5	-	5	-	-	-
Тема 5. Професійна гігієна порожнини рота перед фіксацією ортопедичних конструкцій	5	-	5	-	-	-
Тема 6. Проведення санітарно-освітньої роботи серед пацієнтів ортопедичного та ортодонтичного профілю	9	-	5	-	-	4
Всього за змістовним модулем 18	46	-	30	-	-	16
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ 3	360	-	240	-	-	120
ВСЬОГО	630		420			210

ЗМІСТ ПРАКТИКИ

Модуль 1. Виробнича практика з організації гігієнічного навчання та виховання в організованих дитячих колективах, II курс.

1. ДИТЯЧІ ДОШКІЛЬНІ ЗАКЛАДИ.

Тема 1. Профілактичний огляд дітей дошкільного віку .

Ознайомлення з особливостями анатомії та фізіології зубощелепної системи дітей. Проведення профілактичних оглядів (під керівництвом лікаря/наставника). Заповнення документації (карток обліку стану порожнини рота).

Самостійна робота:

Основні форми профілактики стоматологічних захворювань у дітей дошкільного віку. Опрацювання сучасної літератури, клінічних протоколів МОЗ. Підготовка короткої довідки/доповіді про первинну і вторинну профілактику. Порівняльний аналіз методів (аплікації, гігієнічне навчання, герметизація).

Тема 2. Фторпрофілактика та ремінералізуюча терапія у дітей дошкільного віку.

Ознайомлення з методами аплікацій, лакування та фторування. Підготовка робочого місця та матеріалів. Виконання процедур під наглядом керівника практики.

Самостійна робота:

Аналіз поширеності карієсу серед дітей дошкільного віку (на прикладі бази практики). Збір та обробка статистичних даних під час оглядів. Побудова таблиць або діаграм для візуалізації результатів. Написання короткої аналітичної записки з висновками.

Тема 3. Гігієнічне навчання та мотивація дітей до догляду за порожниною рота.

Проведення індивідуальних або групових занять з гігієни. Демонстрація методики чищення зубів із застосуванням муляжів. Використання ігрових елементів (плакати, вірші, мультимики, ляльковий театр).

Самостійна робота:

Вивчення вікових психолого-педагогічних особливостей дітей дошкільного віку. Аналіз літератури щодо особливостей поведінки, мотивації, страхів у дітей 3–6 років. Підготовка нотатки або есе про методи встановлення контакту в умовах стоматологічного втручання. Опис ефективних прийомів поведінкової адаптації дітей.

Тема 4. Організація санітарно-освітньої роботи з батьками та персоналом ДНЗ.

Проведення бесід або створення інформаційних бюлетенів про профілактику карієсу, правильне харчування, шкідливі звички. Розробка буклету або презентації для батьків. Надання порад вихователям щодо щоденних гігієнічних звичок у дітей.

Тема 5. Спостереження за розвитком прикусу та виявлення порушень у дітей.

Вивчення етапів формування прикусу в різні вікові періоди. Виявлення аномалій прорізування або прикусу. Ведення карт спостережень, формування первинних рекомендацій щодо направлення до ортодонта.

Тема 6. Оцінка рівня гігієни порожнини рота у дітей дошкільного віку.

Використання індексів гігієни (наприклад, Green-Vermillion, Silness-Löe). Проведення індикації зубного нальоту. Фіксація результатів у таблицях, формулювання висновків і коротких рекомендацій.

Самостійна робота:

Огляд сучасних засобів індивідуальної гігієни ротової порожнини для дітей. Збір інформації про дитячі зубні щітки, пасти, флоси, ополіскувачі. Порівняння складу, показань, вікових обмежень. Створення інформаційного постера/буклету для батьків про вибір гігієнічних засобів.

2. ДИТЯЧІ САНАТОРНО-ОЗДОРОВЧІ ЗАКЛАДИ.

Тема 1. Проведення профілактичних стоматологічних оглядів у дітей санаторних груп.

Ознайомлення з медичною документацією, історіями хвороб. Проведення оглядів разом із лікарем-стоматологом. Виявлення стоматологічних захворювань, оцінка гігієни порожнини рота. Фіксація даних у відповідних формах.

Самостійна робота:

Вивчення особливостей стоматологічного статусу дітей із хронічними соматичними захворюваннями. Опрацювання джерел щодо змін у ротовій порожнині при діабеті, захворюваннях ШКТ, серця тощо. Підготовка реферату або узагальнюючої таблиці з особливостями догляду та профілактики.

Тема 2. Застосування методів вторинної профілактики у дітей із груп ризику.

Визначення дітей із високим ризиком карієсу (загальні захворювання, часті ГРВІ тощо). Проведення аплікацій ремінералізуючих препаратів, фторлаку. Ознайомлення з медичними протоколами з надання допомоги таким дітям.

Тема 3. Санітарно-освітня робота з дітьми в умовах санаторію

Проведення тематичних занять, вікторин, квестів з гігієни ротової порожнини. Демонстрація технік чищення зубів (на муляжах або в ігровій формі). Використання наочних матеріалів (плакати, малюнки, відео).

Тема 4. Спостереження за впливом лікувально-оздоровчого режиму на стан зубощелепної системи.

Аналіз впливу дієтотерапії, кліматолікування, режиму дня на стан ротової порожнини. Проведення повторних оглядів для динамічного спостереження. Фіксація змін у стані зубів, ясен, слизової оболонки.

Самостійна робота:

Аналіз типових порушень прикусу у дітей у санаторних закладах та причин їх виникнення. Ознайомлення з ортодонтичними проблемами, які часто зустрічаються в дітей з хронічними хворобами. Підготовка короткої аналітичної доповіді. Розробка пам'ятки про ознаки, на які варто звертати

Тема 5. Робота з батьками та педагогічним персоналом щодо профілактики стоматологічних захворювань.

Проведення бесід і тренінгів на тему раціонального харчування, профілактики шкідливих звичок. Виготовлення інформаційних матеріалів (буклетів, листівок). Надання рекомендацій щодо організації гігієнічного режиму у групах. Взаємодія з педіатрами, логопедами, ЛОР-лікарями щодо комплексного спостереження за дітьми. Підготовка звітів, спільних рекомендацій. Участь у міждисциплінарних нарадах або обговореннях.

Самостійна робота:

Вивчення організаційно-методичних аспектів роботи стоматологічної служби в дитячих санаторіях. Опрацювання нормативно-правових документів та клінічних протоколів. Підготовка короткої довідки про функціонування стоматологічного кабінету в санаторії. Вивчення системи маршрутизації пацієнтів (огляд, лікування, спостереження).

Тема 6. Участь в організації профілактичних заходів у співпраці з іншими спеціалістами.

Взаємодія з педіатрами, логопедами, ЛОР-лікарями щодо комплексного спостереження за дітьми. Підготовка звітів, спільних рекомендацій. Участь у міждисциплінарних нарадах або обговореннях.

Самостійна робота:

Порівняльний аналіз ефективності профілактичної роботи в ДНЗ та санаторно-оздоровчих закладах. Збір та порівняння результатів гігієнічних індексів або поширеності карієсу в різних умовах. Побудова таблиці або графіка з висновками. Написання порівняльного есе або доповіді.

Модуль 2. Виробнича практика із санації порожнини рота, III курс.

3. ГІГІЄНІЧНЕ НАВЧАННЯ ТА ВИХОВАННЯ НАСЕЛЕННЯ.

Тема 1. Проведення профілактичних оглядів населення терапевтичного профілю.

Здійснення візуального та інструментального огляду порожнини рота під наглядом наставника. Заповнення стоматологічної карти, внесення даних про стан твердих і м'яких тканин, виявлення осередків ураження, складання плану профілактичних заходів.

Самостійна робота:

Огляд сучасних методів профілактики стоматологічних захворювань. Підготовка інформаційної довідки або реферату.

Тема 2. Гігієнічне навчання та мотивація пацієнтів.

Розробка індивідуальних схем догляду за порожниною рота для пацієнтів різного віку. Проведення бесід та демонстрацій щодо методики чищення зубів, використання флосів, ополіскувачів. Вивчення впливу способу життя на здоров'я зубів.

Самостійна робота:

Аналіз рекомендацій МОЗ, ВООЗ. Вивчення результатів наукових досліджень щодо ефективності профілактики.

Тема 3. Організація первинної профілактики стоматологічних захворювань.

Участь у реалізації профілактичних програм: фторування, герметизація фісур, ремінералізуюча терапія. Ознайомлення з нормативною документацією МОЗ щодо профілактики. Виконання відповідних процедур під наглядом лікаря.

Самостійна робота:

Аналіз стоматологічної захворюваності в Україні та світі. Збір статистичних матеріалів з офіційних джерел. Побудова графіків, таблиць. Висновки про тенденції, потреби у профілактичних програмах.

4. ОБСТЕЖЕННЯ ПОРОЖНИНИ РОТА. МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНОЇ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА. ЕПІДЕМІОЛОГІЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ.

Тема 1. Надання невідкладної допомоги при ускладненнях карієсу.

Спостереження та участь у маніпуляціях під час ускладнень: пульпіт, періодонтит. Ознайомлення з клінічною картиною, протоколами надання невідкладної допомоги, використання знеболюючих засобів, евакуація пацієнта при потребі.

Тема 2. Здійснення професійної гігієни порожнини рота.

Проведення зняття м'якого та твердого зубного нальоту з використанням ручних та ультразвукових інструментів. Використання полірувальних паст, флосів, ополіскувачів. Дотримання техніки безпеки.

Самостійна робота:

Правила асептики та антисептики у стоматологічній практиці. Опис основних вимог до стерилізації, дезінфекції, використання ЗІЗ. Складання пам'ятки або інструкції для студентів/практикантів. Ознайомлення з сучасними дезінфікуючими засобами.

Тема 3. Методи діагностики та обстеження порожнини рота.

Ознайомлення з методами клінічного обстеження – огляд, зондування, перкусія, пальпація, термодіагностика. Участь в інтерпретації рентгенівських знімків. Аналіз результатів обстежень.

Тема 4. Спостереження за епідеміологією стоматологічних захворювань.

Збір статистичних даних про поширеність карієсу, пародонтиту, інших хвороб. Створення аналітичної таблиці та інтерпретація результатів. Розробка профілактичних рекомендацій для конкретної групи населення.

5. ОРГАНІЗАЦІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ ТА РОБОТА У КАБІНЕТІ ДИТЯЧОЇ СТОМАТОЛОГІЇ.

Тема 1. Робота в дитячому стоматологічному кабінеті.

Ознайомлення з особливостями прийому дітей. Спостереження за технікою контакту з дитиною, особливостями знеболення. Проведення профілактичних процедур для дітей. Складання плану лікування та профілактики.

Самостійна робота:

Роль харчування у профілактиці стоматологічних захворювань. Складання раціону для різних вікових категорій з урахуванням впливу на здоров'я зубів. Аналіз впливу цукру, кальцію, вітаміну D.

Психологічні особливості роботи з пацієнтами дитячого та похилого віку. Огляд психологічних аспектів комунікації. Рекомендації щодо поведінки у складних ситуаціях.

Тема 2. Застосування сучасних стоматологічних матеріалів.

Вивчення властивостей сучасних герметиків, композитів, паст, лаків. Підготовка до роботи з ними. Використання їх під час практичних маніпуляцій разом із наставником.

Тема 3. Ведення медичної документації.

Заповнення медичної карти пацієнта, форм первинного обліку. Ознайомлення з електронними системами обліку (за наявності). Дотримання конфіденційності та етики під час роботи з персональними даними.

Самостійна робота:

Використання комп'ютерних програм у роботі гігієніста. Огляд електронних систем обліку, створення шаблонів обстеження, візуалізація результатів. Практичне завдання – змоделювати ведення обліку умовного пацієнта.

Тема 4. Взаємодія з лікарем-стоматологом у клінічній практиці.

Асистування при прийомі пацієнтів, підготовка робочого місця. Передача інструментів, контроль за стерильністю. Відпрацювання навичок командної роботи.

Самостійна робота:

Вимоги до безпеки під час роботи в стоматологічному кабінеті. Аналіз ризиків, пов'язаних з інфекціями, травмами. Розробка інструкції з техніки безпеки. Ознайомлення з пожежною безпекою, правилами роботи з медичним обладнанням.

Тема 5. Санітарно-просвітницька робота з населенням.

Проведення занять для школярів, батьків, дорослих. Створення інформаційних матеріалів: брошури, плакати, презентації. Аналіз ефективності просвітницької діяльності.

6. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КАБІNETУ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА.

Тема 1. Ознайомлення з організацією роботи кабінету гігієни порожнини рота.

Вивчення структури кабінету, оснащення, облікової документації, режиму роботи. Ознайомлення з нормативними документами щодо інфекційного контролю. Спостереження за роботою фахівця (гігієніста), алгоритми взаємодії з пацієнтами.

Самостійна робота:

Безпека в кабінеті гігієни: охорона праці та інфекційний контроль. Самостійне опрацювання інструкцій з техніки безпеки. Підготовка пам'ятки з правил гігієни та використання ЗІЗ.

Тема 2. Первинне консультування пацієнтів щодо гігієни порожнини рота.

Проведення короткого опитування для виявлення індивідуальних потреб у гігієні. Ознайомлення пацієнта з базовими принципами догляду за ротовою порожниною. Рекомендації щодо засобів гігієни відповідно до віку, стану зубів і ясен.

Самостійна робота:

Сучасні засоби індивідуальної гігієни порожнини рота: класифікація та характеристика. Самостійне вивчення видів щіток, паст, флосів, іригаторів. Написання короткого огляду або порівняльної таблиці.

7. ЗУБНІ ВІДКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ. ЗАСОБИ І МЕТОДИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА

Тема 1. Діагностика та виявлення зубних відкладень.

Проведення візуального огляду зубів із використанням індикаторів зубного нальоту. Оцінка індексів гігієни: Green–Vermillion, Silness–Löe та ін. Заповнення документації з результатами оцінки гігієнічного статусу.

Самостійна робота:

Патогенез і наслідки утворення зубного нальоту та каменя. Аналіз літературних джерел з мікробіології зубного нальоту. Підготовка короткої презентації або тексту для інформування пацієнтів.

Тема 2. Професійне чищення зубів: зняття м'яких зубних відкладень.

Підготовка робочого місця, інструментів та матеріалів. Демонстрація методики зняття нальоту за допомогою ручних інструментів. Дотримання заходів інфекційної безпеки.

Самостійна робота:

Методи контролю ефективності гігієни порожнини рота. Вивчення гігієнічних індексів, правил їх розрахунку. Практичне використання індикаторів нальоту на муляжі.

Тема 3. Професійне чищення зубів: зняття твердих відкладень (каміння)

Ознайомлення з роботою ультразвукового скейлера. Асистування при знятті надясенних і підясенних відкладень. Обробка робочої поверхні, стерилізація інструментів після процедури.

Тема 4. Полірування зубів після професійного чищення

Застосування щіток, гумових ковпачків, паст для полірування емалі. Ознайомлення з видами абразивних засобів. Практичне відпрацювання навичок полірування.

Тема 5. Фторування та ремінералізуюча терапія

Ознайомлення з показаннями та протипоказаннями. Асистування при нанесенні лаків, гелів, аплікаційних форм. Правила зберігання та використання фторвмісних препаратів.

Самостійна робота:

Оцінка ефективності використання фтору у профілактиці карієсу. Вивчення результатів наукових досліджень, порівняння методів. Підготовка звіту або таблиці з висновками.

Тема 6. Індивідуальний підбір засобів гігієни порожнини рота.

Вивчення асортименту зубних щіток, паст, флосів, ополіскувачів. Рекомендації пацієнтам із врахуванням їхнього клінічного стану. Аналіз помилок у використанні засобів гігієни.

8. САНІТАРНО-ОСВІТНЯ РОБОТА СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ТА У ДИТЯЧИХ КОЛЕКТИВАХ.

Тема 1. Навчання пацієнтів техніці чищення зубів.

Демонстрація методів (Bass, Stillman, круговий метод) на муляжі. Проведення індивідуального навчання дітей і дорослих. Використання дзеркал для зворотного зв'язку та самоконтролю.

Тема 2. Гігієнічне навчання для дітей молодшого віку

Організація навчання у формі гри, застосування лялькового театру, казок. Робота з батьками: як формувати гігієнічні навички у дитини. Демонстрація догляду за молочними зубами.

Самостійна робота:

Мотивація пацієнтів до дотримання гігієни ротової порожнини. Вивчення психологічних аспектів мотивації у пацієнтів різного віку. Написання аналітичної записки або сценарію бесіди з пацієнтом.

Тема 3. Проведення групових занять із санітарно-освітньої роботи

Підготовка міні-лекцій, презентацій або інтерактивних занять для школярів. Залучення наочних матеріалів: плакати, відео, макети. Аналіз ефективності освітньої роботи за відгуками та спостереженнями.

Самостійна робота:

Профілактика стоматологічних захворювань у вагітних. Аналіз рекомендацій для вагітних щодо гігієни та харчування. Підготовка інформаційного матеріалу для пацієнток.

Тема 4. Ведення облікової документації в кабінеті гігієни

Заповнення карт обстеження гігієнічного статусу. Ведення щоденника виробничої практики. Знайомство з формами звітності щодо профілактичної роботи.

Самостійна робота:

Протоколи професійної гігієни в міжнародній практиці. Порівняння національних і закордонних стандартів профілактичної допомоги. Складання тез до доповіді або реферату.

Перелік практичних навичок для кінцевого рівня знань.

Після закінчення виробничої практики студенти повинні вміти:

1. Планування тематики проведення уроків гігієни.
2. Розробка методик проведення уроків гігієни.
3. Вибір наочної агітації для проведення уроків гігієни.
4. Розробка текстів пам'яток для школярів, педагогів і батьків.
5. Складання конспектів занять, виступів, лекцій в організованих групах населення.
6. Проведення навчання гігієнічним навичкам з неорганізованим контингентом.
7. Організований контингент у стоматологічних кабінетах або клініках.

8. Естетичне оформлення класів, кімнат і куточків гігієни.
9. Проведення контролю за ефективністю засвоєних гігієнічних навичок.
10. Проведення санітарно-освітньої роботи.
11. Реєстрація гігієнічного стану порожнини рота.
12. Пояснення пацієнту значення дотримання гігієни порожнини рота.
13. Випуск санітарно-просвітницьких бюлетенів та буклетів для батьків дітей 3—6-річного віку, 7—10-річного віку на теми:
  - організація харчування дітей 3—6-річного віку;
  - шкідливі звички, характерні для цього віку;
  - про значення надлишкового вживання солодоців і поганої гігієни порожнини рота у виникненні карієса зубів;
  - про методи навчання дітей догляду за зубами;
  - про необхідність психологічної підготовки дитини до лікування зубів;
  - про важливість жувального навантаження, тренування зубів і щелеп за допомогою дозованого навантаження;
  - про засоби гігієни порожнини рота (зубні щітки, флоси, зубні пастки, ополіскувачі, зубочистки);
  - про причини, які порушують прикус;
  - про важливість збалансованого харчування.
14. Проводити інструктаж із стандартного методу чищення зубів.
15. Проводити контроль чищення зубів.

Модуль 3. Переддипломна практика, IV курс

9. ОРГАНІЗАЦІЯ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ ДОПОМОГИ НАСЕЛЕННЮ ТЕРАПЕВТИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Тема 1. Організація прийому пацієнтів у терапевтичному стоматологічному кабінеті

Студенти ознайомлюються з принципами організації роботи терапевтичного кабінету: оформлення первинної документації (форма №043/о, №037/о), планування графіка прийому пацієнтів, алгоритм дій до, під час і після візиту. Відпрацьовуються навички дотримання санітарно-гігієнічного режиму, підготовки робочого місця, стерилізації інструментів та організації асептичного середовища.

Самостійна робота:

Опрацювання положень з інфекційного контролю, техніки безпеки при роботі з дітьми, знання алгоритмів дій при НС (наприклад, алергічній реакції). Складання пам'ятки для гігієніста.

Тема 2. Особливості гігієнічного навчання та виховання дітей у стоматологічній практиці.

Студенти проводять індивідуальні і групові гігієнічні заняття з дітьми різного віку (дошкільного, молодшого та підліткового), застосовують наочні матеріали (моделі щелеп, плакати, відео), вчать технікам чищення зубів (метод Фонеса, Басс та ін.). Практикуються в підборі гігієнічних засобів для дітей залежно від віку і стоматологічного статусу.

Самостійна робота:

Організація стоматологічної допомоги дитячому населенню в Україні. Самостійне вивчення законодавчих та організаційних засад роботи дитячої стоматології: накази МОЗ, структура

поліклінік, нормативи профілактичних оглядів, роль зубного гігієніста у дитячій службі. Підготовка стислого огляду документів або презентації.

Тема 3. Обстеження стану порожнини рота пацієнта.

Студенти набувають навичок клінічного обстеження ротової порожнини: визначення індексів гігієни (API, OHI-S), стану слизової оболонки, ясен (індекс КПП), зубів (виявлення карієсу, стирання, флюорозу), аномалій прикусу. Практика включає складання стоматологічного статусу, формулювання висновків щодо потреби в профілактичних і лікувальних заходах.

Самостійна робота:

Фактори ризику розвитку стоматологічних захворювань у дітей. Ознайомлення з науковими публікаціями та довідниками щодо причин карієсу, гінгівіту, стоматиту у дітей. Аналіз ролі харчування, спадковості, гігієни, звичок. Результатом може бути складання індивідуальної карти факторів ризику для дитини.

10. ЕПІДЕМІОЛОГІЯ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Тема 1. Епідеміологічний аналіз захворюваності на карієс серед дітей і підлітків.

На основі реальних або навчальних карт пацієнтів студенти аналізують поширеність карієсу, виявляють закономірності за віком, статтю, соціальним статусом. Практична частина включає облік показників стоматологічного здоров'я дітей (КПУ, КПВ), складання статистичних звітів, побудову графіків. Робота може проводитись у межах шкільних оглядів.

Тема 2. Професійна гігієна порожнини рота: методи видалення зубних відкладень.

Студенти практикуються у виконанні професійної гігієни: зняття над'ясеневого та під'ясеневого зубного каменю ручними та механічними інструментами (скейлерами, ультразвуковими апаратами), полірування поверхонь зубів, застосування абразивних паст, полірувальних щіток і гумок. Акцент на правильну позицію оператора та ергономіку.

Тема 3. Фторпрофілактика та використання ремінералізуючих препаратів у дітей.

Виконується підбір засобів профілактики демінералізації емалі: фторвмісних лаків, гелів, ремінералізуючих комплексів (кальцій, фосфати). Студенти відпрацьовують методики аплікацій, нанесення препаратів індивідуально або колективно (у шкільних кабінетах), враховуючи вікові особливості дитини, рівень ризику карієсу.

Тема 4. Проведення місцевої профілактики при генералізованому гінгівіті.

Студенти беруть участь у веденні пацієнтів із запальними захворюваннями пародонта. Під керівництвом викладача або лікаря проводиться місцева антисептична обробка ротової порожнини (хлоргексидин, відвари ромашки, шавлії), навчання індивідуальній гігієні, контроль ефективності чищення зубів, застосування ополіскувачів, гелів, мазей.

11. ПРОФІЛАКТИКА КАРІЄСУ ЗУБІВ. НАДАННЯ НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ ПРИ УСКЛАДНЕНОМУ КАРІЄСІ.

Тема 1. Надання невідкладної допомоги при ускладненнях карієсу.

Асистування при гострих формах пульпіту, періодонтиту: підготовка інструментів, допомога при ін'єкційній анестезії, підготовка пломбувальних матеріалів. Ознайомлення з алгоритмом дій при

зубному болю, набряку, кровотечі. Відпрацювання навичок первинного консультування пацієнта та надання психологічної підтримки.

Самостійна робота:

Сучасні методи профілактики карієсу молочних і постійних зубів. Підбір та порівняльний аналіз сучасних профілактичних засобів: герметики фісур, фторвмісні засоби, препарати з кальцієм. Вивчення їх ефективності, показань і протипоказань. Можливе складання таблиці порівняння препаратів.

Тема 2. Особливості роботи з пацієнтами з груп ризику (діти з інвалідністю, хронічними захворюваннями).

Вивчення підходів до надання стоматологічної допомоги дітям з особливими освітніми або медичними потребами: комунікація, психологічна підтримка, індивідуальний підбір гігієнічних засобів. Участь у прийомі таких пацієнтів, адаптація до умов стоматологічного лікування, застосування методів поведінкового менеджменту.

Самостійна робота:

Психологічні аспекти роботи з дітьми у стоматологічному кабінеті. Ознайомлення з методиками формування довіри у дитини до медичного працівника: ігрові техніки, казкотерапія, кольоротерапія. Складання індивідуальних підходів до різних вікових груп дітей.

Тема 3. Підготовка санітарно-освітніх матеріалів для дітей та батьків.

Створення інформативних та візуально привабливих матеріалів — брошур, флаєрів, презентацій, стендів. Тематика: профілактика карієсу, догляд за молочними зубами, правила чищення, харчування для здоров'я зубів. Студенти розробляють сценарії для відеоуроків чи занять у дитсадках/школах.

Самостійна робота:

Оцінка ефективності санітарно-просвітницької роботи серед дітей. Самостійна розробка анкет для батьків і дітей, аналіз результатів (за потреби – моделювання), розробка заходів для підвищення ефективності санітарної освіти. Підготовка звіту чи постера.

12. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КАБІНЕТУ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА. ЗУБНІ ВІДКЛАДЕННЯ ТА ЇХ РОЛЬ У РОЗВИТКУ СТОМАТОЛОГІЧНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ

Тема 1. Організація роботи кабінету гігієни порожнини рота.

Ознайомлення з нормативною документацією, санітарно-гігієнічним режимом, правилами дезінфекції, веденням журналів обліку. Аналіз оснащення кабінету, маршрутизація пацієнтів. Асистування лікарю гігієністу під час профілактичних процедур.

Самостійна робота:

Історія розвитку професії зубного гігієніста. Ознайомитися з історією становлення професії в Україні та світі. Підготувати реферат чи повідомлення з сучасних аспектів професійної діяльності.

Тема 2. Визначення стоматологічного статусу пацієнта.

Навчання збору анамнезу, оцінювання гігієнічного стану ротової порожнини за індексами

(ОHI-S, КПП, папілярно-маргінально-альвеолярний індекс тощо). Заповнення стоматологічної карти пацієнта, фіксація результатів обстеження.

Самостійна робота:

Санітарно-просвітницька робота серед населення. Розробити інформаційні буклети, пам'ятки, презентації для різних груп населення (діти, підлітки, вагітні жінки). Підготовка до проведення гігієнічних уроків.

Тема 3. Класифікація та виявлення зубних відкладень.

Навички виявлення м'якого, пігментованого та твердого зубного нальоту за допомогою індикаторів, зондів, ультразвуку. Робота з інтраоральною камерою. Проведення фотодокументації.

Самостійна робота:

Правила інфекційного контролю в кабінеті гігієни. Вивчення алгоритмів дезінфекції, стерилізації, обробки інструментів. Ознайомлення з вимогами до організації безпечного середовища для пацієнта і медпрацівника.

Тема 4. Методи видалення зубного каменю.

Опанування методів механічного, ультразвукового та комбінованого видалення над- та підясенного зубного каменю. Практична участь у профілактичних маніпуляціях під наглядом наставника.

Тема 5. Полірування та ремінералізація твердих тканин зубаю

Використання щіток, гумових чашечок, паст, фтор- та кальцієвмісних препаратів. Проведення фторування, оцінка ефективності обробки емалі.

13. ЗАСОБИ І МЕТОДИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА

Тема 1. Індивідуальний підбір засобів гігієни для пацієнтів різного віку

Визначення типу зубної щітки, пасти, міжзубних йоржиків, нитки. Проведення інструктажу з техніки чищення зубів, демонстрація на моделях або пацієнтах.

Самостійна робота:

Оцінка якості засобів гігієни порожнини рота. Порівняльний аналіз зубних паст, щіток, ополіскувачів за складом, показаннями до застосування, віковими обмеженнями. Оформлення таблиць чи аналітичного огляду.

Тема 2. Складання індивідуального плану гігієнічного супроводу пацієнта.

Розробка рекомендацій з догляду за ротовою порожниною з урахуванням віку, наявності ортодонтичних апаратів, імплантів, пародонтальних захворювань.

Самостійна робота:

Гігієна порожнини рота при загальних захворюваннях. Підготувати інформацію щодо особливостей догляду за ротовою порожниною у хворих на цукровий діабет, серцево-судинні захворювання, онкопатології.

Тема 3. Профілактика стоматологічних захворювань у вагітних.

Ознайомлення з особливостями гігієни ротової порожнини під час вагітності. Проведення консультацій, рекомендацій з дієти, режиму чистки зубів.

Тема 4. Профілактика стоматологічних захворювань у дітей.

Участь у гігієнічному вихованні батьків і дітей, демонстрація методик чищення зубів, навчання дітей ігор з елементами догляду за порожниною рота.

Тема 5. Взаємодія зубного гігієніста з іншими медичними фахівцями.

Ознайомлення з міждисциплінарною співпрацею в медичному закладі: терапевтом, ортодонтом, педіатром, ендокринологом. Визначення ролі гігієніста у командній роботі.

Самостійна робота:

Юридичні та етичні аспекти діяльності зубного гігієніста. Ознайомлення з нормативно-правовими документами, що регламентують діяльність фахівця. Вивчення питань медичної етики, конфіденційності, інформованої згоди.

14. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ ПАРОДОНТОЛОГІЧНОГО КАБІНЕТУ. МЕТОДИ І ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНОЇ ГІГІЄНИ ПОРОЖНИНИ РОТА.

Тема 1. Ознайомлення з матеріально-технічною базою, оснащенням та документацією.

Вивчення особливостей маршрутизації пацієнтів, правил санітарної обробки робочого місця, ведення обліку та інформування пацієнтів про послуги. Відпрацювання комунікації в команді.

Самостійна робота:

Правила санітарної обробки в пародонтологічному кабінеті. Вивчення вимог щодо знезараження інструментів, поверхонь, повітря. Ознайомлення з ДСТУ, санітарними правилами, інструкціями з охорони праці.

Тема 2. Первинне обстеження пацієнта з захворюваннями пародонта.

Збір стоматологічного та загального анамнезу. Проведення зовнішнього огляду, оцінка гігієнічного стану порожнини рота, індексна оцінка стану пародонта (РМА, СРІТН, гігієнічний індекс). Внесення даних до медичної документації.

Самостійна робота:

Сучасні методи профілактики пародонтиту. Аналіз наукової літератури, інструкцій МОЗ та клінічних протоколів. Порівняння ефективності методів: механічне чищення, антисептики, пробіотики, лазерна терапія.

Тема 3. Оцінка стану пародонта за допомогою індексів.

Практичне використання стоматологічних індексів для виявлення запальних процесів і глибини пародонтальних кишень. Застосування зонда пародонтального, запис показників та інтерпретація результатів.

Самостійна робота:

Огляд засобів професійної гігієни порожнини рота. Вивчення класифікації, складу, показань та протипоказань паст, гелів, полоскань, що використовуються в пародонтології. Аналіз ринку

препаратів.

Тема 4. Методи видалення зубних відкладень.

Вивчення й практичне виконання ультразвукової скейлінг-процедури, ручного видалення твердих відкладень. Дотримання протоколів безпеки та гігієни.

Тема 5. Полірування поверхонь зубів та ремінералізаційна терапія.

Проведення полірування після скейлінгу. Вибір пасти залежно від клінічної ситуації. Нанесення фторвмісних препаратів. Навички роботи з ремінералізуючими гелями та лаками.

Тема 6. Гігієнічна підготовка пацієнта до пародонтологічного лікування.

Проведення професійного чищення. Вибір відповідних інструментів і засобів. Консультування пацієнта щодо підтримки гігієни після процедур.

15. ПРОФІЛАКТИКА ЗАХВОРЮВАНЬ ПАРОДОНТА ТА СЛИЗОВОЇ ОБОЛОНКИ ПОРОЖНИНИ РОТА.

Тема 1. Проведення мотиваційної бесіди з пацієнтом.

Вивчення психологічних підходів до формування мотивації у пацієнтів. Практичне проведення санітарно-освітньої бесіди. Пояснення шкоди зубного нальоту та наслідків пародонтиту.

Самостійна робота:

Психологічні аспекти роботи з пацієнтами з хронічним пародонти том. Підготовка міні-доповіді про бар'єри до лікування, методи переконання, роботу з пацієнтами з тривалими ураженнями пародонта.

Тема 2. Підбір засобів індивідуальної гігієни для пацієнтів із захворюваннями пародонта.

Ознайомлення з асортиментом засобів індивідуального догляду: щітки, флоси, йоржики, ополіскувачі. Підбір засобів залежно від стану ясен та рекомендація способу використання.

Самостійна робота:

Взаємозв'язок загальних захворювань із патологією пародонта. Самостійне вивчення впливу цукрового діабету, хвороб ШКТ, гіповітамінозів, імунодефіцитів на розвиток пародонтиту. Підготовка стислого звіту з посиланнями.

Тема 3. Підготовка до проведення закритого кюретажу.

Асистування лікарю під час пародонтологічних маніпуляцій. Підготовка інструментів, забезпечення стерильності, участь у догляді за пацієнтом після процедури.

Тема 4. Диспансерне спостереження пацієнтів із хронічними захворюваннями пародонта.

Складання індивідуального графіку оглядів. Контроль виконання гігієнічних навичок. Ведення записів у медичну документацію.

Самостійна робота:

Ускладнення пародонтологічних захворювань та їх профілактика. Самостійний огляд ускладнень — рецесія ясен, рухливість зубів, абсцеси, втрата зубів. Підготовка презентації з ілюстраціями клінічних випадків.

16. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ У КАБІНЕТАХ ХІРУРГІЇ ТА ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВОЇ ТРАВМАТОЛОГІЇ.

Тема 1. Організація роботи хірургічного стоматологічного кабінету.

Ознайомлення з правилами санітарного режиму, стерилізації інструментів, антисептики та асептики. Вивчення алгоритму підготовки робочого місця лікаря-стоматолога-хірурга. Ведення медичної документації (форма 043/о, 039/о). Ознайомлення з видами хірургічних втручань і необхідними інструментами.

Самостійна робота:

Інструменти та оснащення хірургічного стоматологічного кабінету. Вивчити назву, призначення та правила догляду за хірургічними інструментами. Розібрати комплектацію наборів для різних втручань (видалення зубів, розтин абсцесів, резекція верхівки кореня тощо).

Тема 2. Асистування під час амбулаторних хірургічних втручань.

Практична участь у підготовці пацієнта до втручання, передопераційній обробці операційного поля, подачі інструментів та матеріалів. Засвоєння правил асистування під час екстракції зубів, розтину абсцесів, резекції верхівки кореня тощо. Оцінка загального стану пацієнта та контроль за самопочуттям після процедури.

Самостійна робота:

Основи асептики та антисептики в хірургічній стоматології. Розглянути методи забезпечення стерильності інструментів, поверхонь, рук медичного персоналу. Вивчити основні антисептичні засоби, їх класифікацію та застосування.

Тема 3. Підготовка пацієнтів до хірургічного втручання.

Збір анамнезу, визначення алергологічного статусу, проведення проб на анестетики. Ознайомлення з методами місцевої анестезії: інфільтраційна, провідникова, аплікаційна. Підготовка анестезіологічного набору, підбір типу анестезії за клінічними показаннями.

Самостійна робота:

Класифікація хірургічних втручань у стоматології. Ознайомитися з видами оперативних втручань (діагностичні, лікувальні, пластичні), їх показаннями та особливостями проведення. Окрему увагу приділити втручанням, які впливають на подальше виготовлення зубопротезних конструкцій.

Тема 4. Особливості хірургічної допомоги при гострих запальних процесах щелепно-лицевої ділянки

Ознайомлення з клінікою флегмон, абсцесів, періоститів. Вивчення алгоритмів невідкладної допомоги, асистування при розтині гнійників, встановлення дренажів. Вивчення принципів антибіотикотерапії та місцевого лікування.

Тема 5. Спостереження та догляд за післяопераційними пацієнтами.

Участь у перев'язках, обробці післяопераційної рани. Спостереження за динамікою загального стану. Надання рекомендацій щодо дієти, гігієни, медикаментозного супроводу. Фіксація змін у стані хворого в медичній документації.

Самостійна робота:

Особливості післяопераційного догляду за пацієнтами у стоматології. Скласти пам'ятку для пацієнтів щодо режиму після хірургічного втручання. Розглянути загальні ускладнення (набряк, біль, кровотеча, альвеоліт) і способи їх профілактики.

Тема 6. Профілактика післяопераційних ускладнень у хірургічній стоматології.

Вивчення можливих ускладнень після видалення зубів, імплантації, резекцій. Ознайомлення з методами профілактики альвеоліту, кровотеч, інфікування. Проведення санітарно-освітньої роботи серед пацієнтів.

Тема 7. Ознайомлення з видами травм щелепно-лицевої ділянки.

Вивчення класифікації травм: переломи нижньої та верхньої щелепи, вивихи, забої. Ознайомлення з методами іммобілізації, шинотерапії, принципами надання екстреної допомоги. Аналіз клінічних випадків.

Тема 8. Асистування при хірургічному лікуванні щелепно-лицевих травм.

Підготовка інструментарію для іммобілізації щелеп. Асистування при накладанні шин, обробці ран, первинній хірургічній обробці тканин. Ведення документації, участь у догляді за пацієнтами.

Самостійна робота:

Щелепно-лицеві травми: види, причини, принципи лікування. Вивчити типи травм щелеп (переломи, вивихи, рани), їх симптоматику та основні методи лікування. Звернути увагу на наслідки для ортопедичного лікування та зубопротезування.

Тема 9. Ознайомлення з методами пластичних та реконструктивних операцій у стоматології

Ознайомлення з етапами підготовки до пластичних втручань (вуздечка язика, губи, формування альвеолярного гребеня). Вивчення особливостей асистування під час малих пластичних операцій у порожнині рота. Надання рекомендацій пацієнтам щодо відновлювального періоду.

Самостійна робота:

Роль зубного техніка у післяопераційному протезуванні. Вивчити клінічні ситуації, у яких після хірургічного втручання виникає потреба у виготовленні тимчасових або постійних ортопедичних конструкцій. Розглянути вимоги до відбитків, моделей та конструкцій після резекцій, шинотерапії тощо.

17. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПРОФІЛАКТИКИ ЗУБОЩЕЛЕПНИХ АНОМАЛІЙ ТА ДЕФОРМАЦІЙ.

Тема 1. Ознайомлення з організацією роботи ортодонтичного та ортопедичного кабінету.

Студенти знайомляться з правилами організації роботи в кабінеті, розміщенням робочих зон, інструментів та обладнання. Вивчають документообіг, що ведеться у кабінеті.

Тема 2. Основи профілактики зубощелепних аномалій у дітей та дорослих.

Студенти вивчають клінічні ознаки найбільш поширених аномалій прикусу, методи раннього виявлення та заходи з їх попередження. Набувають навичок проведення профілактичної бесіди з пацієнтами.

Самостійна робота:

Основні види зубощелепних аномалій та їх характеристика. Вивчення етіології, клінічних проявів і класифікації аномалій прикусу. Аналіз ролі профілактики та ранньої діагностики в попередженні розвитку патологій.

Тема 3. Профілактика ускладнень при ортодонтичному лікуванні.

Аналізуються клінічні ситуації, що можуть призводити до гінгівіту, карієсу, декальцинації під час носіння ортодонтичних апаратів. Розробляються профілактичні заходи.

Самостійна робота:

Ускладнення, що виникають при ортодонтичному та ортопедичному лікуванні. Вивчення можливих ускладнень (гінгівіт, карієс, алергічні реакції, порушення мовлення, естетики) та їх попередження шляхом ефективної гігієни та догляду.

18. ГІГІЄНИЧНИЙ ДОГЛЯД ЗА ПОРОЖНИНОЮ РОТА ЗА НАЯВНОСТІ РІЗНОМАНІТНИХ КОНСТРУКЦІЙ ЗУБНИХ ПРОТЕЗІВ, ОРТОДОНТИЧНИХ ТА ЩЕЛЕПНО-ЛИЦЕВИХ АПАРАТІВ.

Тема 1. Оцінка гігієни порожнини рота у пацієнтів з ортодонтичними апаратами.

Студенти проводять індексацію гігієнічного стану (наприклад, за індексом Гріна-Вермільйона), аналізують результати та складають індивідуальний план гігієнічного догляду.

Самостійна робота:

Види ортопедичних конструкцій та особливості їх гігієнічного обслуговування. Аналіз знімних, умовно-знімних та незнімних ортопедичних конструкцій. Особливості їх впливу на гігієну порожнини рота та правила догляду за кожним видом.

Тема 2. Демонстрація та навчання пацієнтів методам чищення зубів із фіксованими ортодонтичними апаратами.

Під керівництвом наставника студенти проводять інструктаж пацієнтам з використання спеціальних засобів догляду: ортодонтичні щітки, монопучкові щітки, йоржики, іригатори.

Самостійна робота:

Сучасні засоби гігієни порожнини рота при наявності ортодонтичних або ортопедичних конструкцій. Вивчення різновидів щіток, йоржиків, флосів, іригаторів, ополіскувачів та інших засобів гігієни. Оцінка їх ефективності та доцільності використання у конкретних випадках.

Тема 3. Особливості гігієнічного догляду за знімними та умовно-знімними протезами.

Студенти отримують практичні навички з очищення знімних протезів, демонструють пацієнтам правильні прийоми очищення, знайомлять із засобами для догляду за протезами.

Самостійна робота:

Види ортодонтичних апаратів, показання до їх застосування. Ознайомлення з класифікацією знімних і незнімних ортодонтичних апаратів. Вивчення принципів їх дії, показань і протипоказань до використання у дітей та дорослих.

Тема 4. Робота з пацієнтами з незнімними ортопедичними конструкціями.

Відпрацьовуються методи очищення мостовидних, коронкових, штифтових конструкцій, навчання пацієнтів користуванню флосами, суперфлосами, міжзубними щітками.

Тема 5. Професійна гігієна порожнини рота перед фіксацією ортопедичних конструкцій.

Студенти асистують у проведенні професійної гігієни, полірування зубів, видаленні м'якого нальоту, зокрема перед зняттям відбитків або цементуванням конструкцій.

Тема 6. Проведення санітарно-освітньої роботи серед пацієнтів ортопедичного та ортодонтичного профілю.

Студенти готують та проводять міні-бесіди або демонстрації з питань гігієни, догляду за протезами й апаратами, правильного харчування для пацієнтів із ортодонтичними конструкціями.

Самостійна робота:

Психологічні аспекти спілкування з пацієнтами, які користуються ортодонтичними або ортопедичними конструкціями. Аналіз особливостей поведінки та емоційного стану пацієнтів, які проходять ортодонтичне/ортопедичне лікування. Опрацювання тактик ефективної комунікації.

Після закінчення переддипломної практики студенти повинні вміти:
З дисципліни «Профілактика стоматологічних захворювань»

- складати раціони харчування для вагітних, дітей і дорослих;
- контролювати гігієнічний стан порожнини рота;
- визначати гігієнічні та діагностичні індекси;
- проводити обстеження ротової порожнини, заповнювати медичну документацію згідно з даними обстеження;
- демонструвати техніку чищення зубів, вибираючи необхідну зубну пасту;
- демонструвати використання міжзубних стимуляторів та іригаторів порожнини рота;
- демонструвати застосування зубочисток, зубних ниток-флосів, супер-флосів, тейпів, міжзубних щіток, жувальних гумок, рідких засобів гігієни, дезодоруючих засобів і таблеток;
- проводити контроль ефективності методів індивідуальної гігієни за допомогою гігієнічних індексів;
- планувати проведення уроків гігієни, санітарно-освітньої роботи;
- розробляти тексти пам'яток для школярів, педагогів і батьків;
- складати тексти бесід, лекцій, доповідей, виступів;
- видаляти зубний камінь спеціальними інструментами та за допомогою ультразвукового апарата;
- полірувати поверхні зубів і пломб;
- визначати індекси поширеності, інтенсивності і приросту інтенсивності ураження зубів карієсом, рівня стоматологічної допомоги населенню;
- рекомендувати медикаментозні засоби для загальної (ендогенної) профілактики карієсу;
- оцінювати карієсогенну ситуацію в порожнині рота;
- володіти методами визначення резистентності структури емалі;
- оцінювати критерії прогнозування розвитку карієсу зубів;
- застосовувати фтористі пасти, гелі, фторлаки;
- проводити герметизацію фісур зубів;
- проводити пальцевий масаж ясен: гігієнічний, лікувальний;
- проводити гідромасаж ясен, механічне і термічне тренування пародонта;
- проводити комплекс вправ міогімнастики з метою профілактики зубо-щелепових аномалій і деформацій;
- навчати гігієні ротової порожнини та догляду за різними конструкціями незнімних і знімних протезів, ортодонтичних та щелепно-лицевих апаратів;
- проводити обстеження диспансерних груп, оцінювати його результати.

З дисципліни “Терапевтична стоматологія”

- провести збір анамнезу та оцінити його;
- виділити з анамнезу та оцінити стоматологічний статус;
- провести загальний огляд та дослідження органів щелепно-лицевої ділянки;
- провести спеціальне обстеження органів і тканин ротової порожнини;
- обґрунтувати план необхідного додаткового обстеження залежно від стоматологічного захворювання;

- прочитати та оцінити результати клінічного та лабораторного обстеження хворого;
- контролювати гігієнічний статус порожнини рота;
- проводити санітарно-освітню роботу серед населення з питань профілактичної медицини, гігієнічного навчання і виховання населення, пропаганди здорового способу життя;
- користуватися діагностичною та лікувальною медичною апаратурою, відпускати фізіотерапевтичні процедури;
- препарувати каріозні дефекти зубів;
- готувати пломбувальний матеріал для пломбування дефектів зубів, кореневих каналів;
- пломбувати дефекти зубів;
- полірувати постійні пломби, одномоментні вкладки;
- очищати зуби від зубного нальоту, зубного каменю;
- накладати пов'язки на альвеолярний відросток;
- проводити медикаментозну обробку ясенних кишень;
- проводити медикаментозну обробку вогнищ уражень при захворюванні слизової оболонки порожнини рота;
- надавати невідкладну допомогу при термінальних станах, володіти прийомами реанімації (проводити штучне дихання, непрямий масаж серця);
- діагностувати та провести профілактику таких захворювань:
  - ерозія емалі і дентину (гіпоплазія, флюороз та ін.);
  - карієс;
  - пульпіт;
  - періодонтит;
  - хвороби пародонта (гінгівіт, пародонтит, пародонтоз);
- діагностувати:
  - хвороби слизової оболонки;
  - професійні хвороби;
  - прояви СНІДу в порожнині рота;
  - невrogenні хвороби язика;
  - передракові захворювання;
  - доброякісні та злоякісні пухлини слизової оболонки порожнини рота та кісток щелеп;
- проводити передстерилізаційну обробку та дезінфекцію інструментарію;
- вести медичну документацію стоматологічного кабінету.

З дисципліни «Хірургія зубів та щелепно-лицева травматологія»

1. навчати пацієнтів профілактичним методам запобігання та виникнення основних стоматологічних захворювань;
  2. володіти методикою проведення різних ін'єкцій:
    - підшкірних;
    - внутрішньовенних;
    - внутрішньом'язових;
- володіти різними методами місцевої і провідникової анестезії в стоматології;
  - володіти методиками обстеження і пальпування м'яких і твердих тканин щелепно-лицевої ділянки;
  - аналізувати рентгенографію верхньої та нижньої щелепи;
  - приводити тимчасову іммобілізацію зубів і відламків щелеп, до шинування;
  - вправляти вивихи нижньої щелепи;
  - проводити післяопераційний догляд за хворими з пошкодженням щелепно-лицевої ділянки;

- проводити реанімаційні заходи на догоспітальному етапі в умовах стоматологічного відділення;
- володіти методами зупинки кровотечі в рані;
- проводити штучне дихання, непрямий масаж серця;
- надати першу медичну допомогу при запальних явищах і травмах щелепно-лицевої ділянки;
- проводити передстерилізаційне оброблення та дезінфекцію інструментарію;
- вести медичну документацію (хірургічного) стоматологічного кабінету;
- обробляти рани після хірургічних втручань;
- проводити перев'язки післяопераційних стоматологічних хворих;
- асистувати при екстрених операціях;
- накладати пов'язки, компреси на щелепно-лицевій ділянці.

З дисципліни «Основи ортодонції та ортопедичної стоматології»

- проводити комплекс вправ для нормалізації функції дихання, ковтання, жування, тренування колового м'яза рота та м'язів язика, нормалізації положення нижньої щелепи і мови в дітей;
- організовувати санітарно-освітню роботу з метою профілактики зубо-щелепних аномалій серед вагітних і матерів, які годують немовлят, медичного та педагогічного персоналу дитячих садків та шкіл;
- навчати застосовувати предмети і засоби індивідуальної гігієни порожнини рота в пацієнта з незнімними і знімними конструкціями протезів, ортодонтичними апаратами та щелепно-лицевими апаратами;
- годувати пацієнтів із щелепно-лицевими апаратами залежно від типу конструкцій.

Основна література

1. **Косенко К. М., Смоляр Н. І., Огієнко Н. П.** *Профілактична стоматологія: підручник.* — Вінниця: Нова Книга, 2013. — 280 с. ISBN: 978-966-382-427-9
2. **Дяченко О. О., Трофименко О. І.** *Стоматологія: гігієна порожнини рота: навч. посіб.* — Київ: Медицина, 2020. — 152 с. ISBN: 978-617-505-759-1
3. **Біденко Н. В., Кравченко М. В.** *Пародонтологія: навчальний посібник.* — Київ: ВСВ «Медицина», 2016. — 176 с. ISBN: 978-617-505-555-9
4. **Белікова Н. В.** *Основи професійної гігієни та профілактики стоматологічних захворювань: навч. посібник.* — Харків: ХНМУ, 2021. — 140 с. Доступно у репозитарії ХНМУ
5. **Григорчук С. І., Копчак О. В.** *Хірургічна стоматологія та щелепно-лицева хірургія.* — Київ: Медицина, 2018. — 320 с. ISBN: 978-617-505-633-4

Додаткова

1. **Лебединець Т. О., Миськів М. М.** *Санітарно-освітня робота в практиці зубного гігієніста: метод. рек.* — Тернопіль: ТДМУ, 2019. — 48 с.
2. **Косенко К. М.** *Профілактика стоматологічних захворювань: практичний курс.* — Вінниця: Нова Книга, 2017. — 192 с.
3. **Герасименко С. І., Чекаленко Л. М.** *Основи ортопедичної стоматології: навч. посібник.* — Київ: ВСВ «Медицина», 2020. — 200 с. ISBN: 978-617-505-780-5
4. **Турик В. М., Петриняк О. П.** *Стоматологічна допомога в умовах надзвичайних ситуацій: посібник.* — Івано-Франківськ: Місто НВ, 2018. — 112 с.
5. **Медична енциклопедія. У 2-х т.** — Київ: Медицина, 2010. ISBN: 978-617-505-105-6
6. **Рой О. А., Савичук О. В.** *Сучасні методи профілактики стоматологічних захворювань у дітей та підлітків.* — Львів: ЛНМУ, 2022. — 124 с.
7. **Дутка О. І., Крутий І. І.** *Ортодонтія для зубних гігієністів: навчальний посібник.* — Чернівці: БДМУ, 2021. — 98 с.

Електронні джерела

1. **Національний підручник з гігієни порожнини рота (посібник для зубних гігієністів):** <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/29513>
2. **Державні санітарні правила і норми для стоматологічних закладів України (ДСанПіН):** <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0093-98#Text>
3. **Методичні рекомендації МОН щодо підготовки зубних гігієністів (2023):** <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-standartu-fahovoyi-peredvishchoyi-osviti-za-specialnistyu-221-stomatologiya>
4. **Електронна бібліотека ТДМУ імені І. Я. Горбачевського:** <http://elib.tdmu.edu.ua/>
5. **Підручники НМУ імені О. О. Богомольця (електронна бібліотека):** <https://library.bsmu.edu.ua/>
6. **Портал стоматологічної освіти України (вебінари, презентації, методички):** <https://stom-edu.org.ua/>